



ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

Aktuální situace řemesel

(analýza AMSP ČR)

Zpracoval tým Asociace malých
a středních podniků a živnostníků ČR

2025

Úvod

Situace řemeslné výroby a individuálních řemeslných činností v České republice je v posledních letech v ekonomice předmětem velké pozornosti. Klasické řemeslné výroby a práce jsou i nadále v ekonomice i v životě obyvatelstva důležité a nic na tom výrazněji nemění fakt, že dochází k rozvoji nejrůznějších technologií, které mohou v mnohém řemeslnou výrobu částečně nahradit. Znepokojujícím trendem v této oblasti je celkový pokles počtu aktivních řemeslníků a s tím související relativně malý zájem mladé generace o práci v řemeslných oborech. Ekonomická činnost mnohých firem nedostatkem řemeslníků trpí, nicméně zatím se nedaří tento nepříznivý trend výrazněji zvrátit.

Získat ucelenější přehled o situaci v oblasti řemeslných činností v Česku je velmi obtížné, neboť neexistují konkrétní centrální údaje. Český statistický úřad a jednotlivá ministerstva sledují pouze velmi omezené dílčí údaje. Problémem při sledování této situace je fakt, že MPO ČR, vč. Živnostenských úřadů, MŠMT ČR, NPI ČR i jednotlivé školy rozdílně vnímají a zahrnují do svých materiálů jednotlivá řemesla.

Tato analýza se snaží i při uvedených informačních nepřesnostech ve třech částech shromáždit dostupné údaje z oblasti řemeslných činností, pokud jde o aspekty živnostenského řemeslného podnikání, zaměstnanosti, resp. nezaměstnanosti v tomto segmentu ekonomiky a vzdělávání mladých lidí směřujícího k řemeslným profesím.

I. Živnosti

Řemeslná výroba a služby jsou prováděny především prostřednictvím živností ať již ve formě malých řemeslných podniků či individuálních řemeslníků. K řemeslnému podnikání je nutné mít obvykle živnostenské oprávnění. Z hlediska ekonomické statistiky nejsou řemeslná živnostenská oprávnění specificky sledována a je obtížné v tomto směru získat ucelený přehled o tomto specifickém sektoru podnikání.

Situaci v jednotlivých živnostenských řemeslných oborech lze sledovat pouze z některých dílčích údajů Českého statistického úřadu, ministerstev či úřadů práce, nebo z informací některých řemeslných cechů či společenstev.

Statistiky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR uvádějí několikery pohled na řemeslné živnosti ve srovnání s celkovým počtem živnostenských oprávnění a podnikatelů dle různých kritérií.

Pokud jde o právní formu živnostenského podnikání, drtivá většina živnostníků pracuje na základě registrovaného živnostenského oprávnění. Někteří živnostníci (cca 4 %) však podnikají na základě zvláštních předpisů (např. umělci, daňoví poradci, znalci, advokáti, notáři, exekutoři, někteří pracovníci v zemědělství apod.), ještě menší skupinu živnostníků (cca 2 %) představují zemědělské podnikatelé (farmáři).

1. Počty podnikatelů v ČR k 31.12.2024

Podnikatelé celkem	2 484 918
- právnícké osoby	557 643
- fyzické osoby	1 927 275
Podnikatelé cizinci	131 738

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

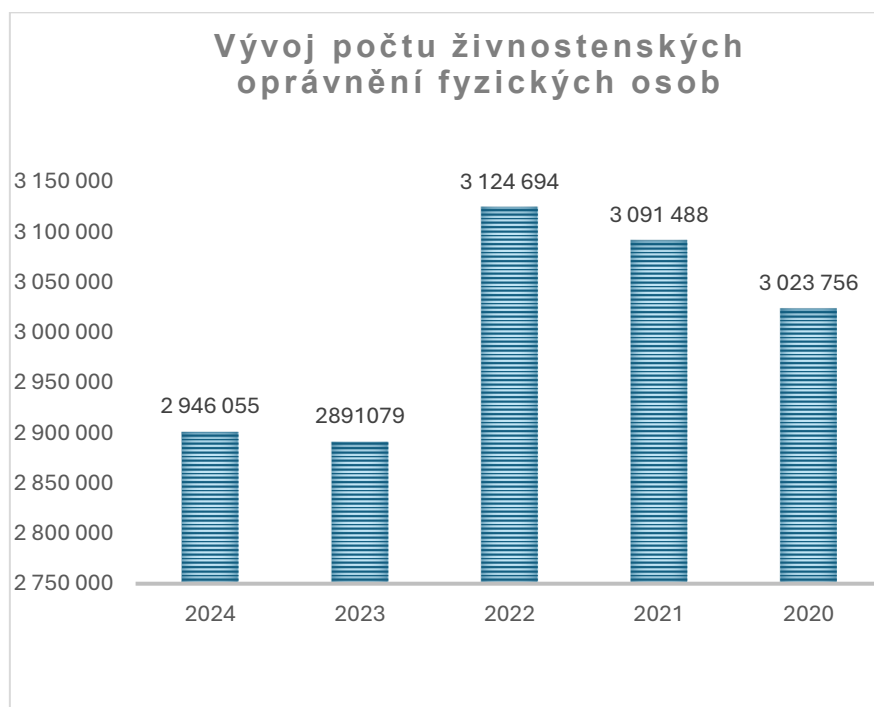
2. Počty živnostenských oprávnění k 31.12.2024

Živnostenská oprávnění celkem	3 947 665
- koncesovaná	342 073
- vázaná	364 801
- řemeslná	996 788
- volná	2 244 003
ŽO právníckých osob	1 001 610
ŽO fyzických osob	2 946 055
ŽO cizinců	181 327

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

Z výše uvedených tabulek vyplývá, že z celkového počtu podnikatelů je více než třikrát více fyzických osob než právníckých osob. 2 484 918 českých podnikatelů disponuje pro svoji ekonomickou činnost 3 947 665 živnostenskými oprávněními. Podnikající fyzické osoby mají třikrát více živnostenských oprávnění než podnikající právnícké osoby. Podnikatelé cizinci tvoří 5,3 % všech podnikatelů v Česku a disponují 4,6 % živnostenských oprávnění.

Řemeslná živnostenská oprávnění tvoří čtvrtinu (25,3 %) všech živnostenských oprávnění.



Graf AMSP ČR, data MPO ČR

Celkový počet živnostenských oprávnění fyzických osob se ve srovnání s rokem 2016 mírně zvýšil a v letech 2020-22 překročil počet 3 milionů. V roce 2023 se jejich počet sice poněkud snížil, nicméně v roce 2024 se opět zvýšil k téměř třem milionům. Z hlediska celkového živnostenského podnikání v ekonomice nejde o zásadní změny a počty živnostenských oprávnění z let 2024 a 2023 jsou přibližně stejné jako v roce 2016.

3. Struktura živnostenských oprávnění fyzických osob v 2016, 2020 a 2024 (4. čtvrtletí roku)

2024

	Muži	Ženy	Celkem
Koncese	170 282	49 463	219 745
Volná živnost	1 045 365	623 664	1 669 029
Řemeslná živnost	617 637	151 912	769 549
Vázaná živnost	115 116	127 566	242 682
Celkem	1 948 400	952 605	2 901 005

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

Drobný rozdíl dat celkového počtu ŽO vůči předchozí tabulce je dán proměnlivostí počtů ŽO v průběhu čtvrtletí a počtu na konci čtvrtletí

2020

	Muži	Ženy	Součet
Koncese	154 891	46 944	201 835
Volná živnost	1 080 106	675 884	1 755 990
Řemeslná živnost	671 806	160 335	832 141
Vázaná živnost	111 596	122 194	233 790
Celkem	2 018 399	1 005 357	3 023 756

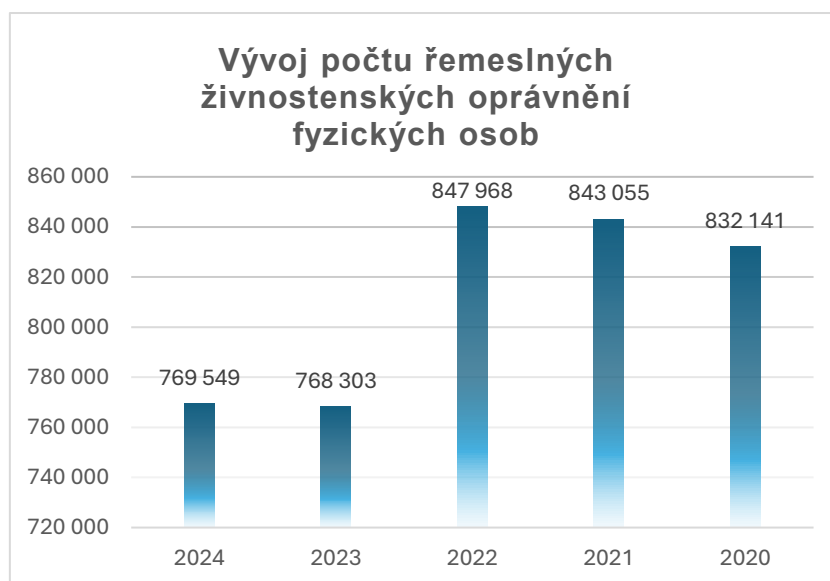
Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

2016

	Muži	Ženy	Celkem
Koncese	133 487	38 753	172 240
Volná živnost	1 013 791	629 836	1 643 627
Řemeslná živnost	639 749	148 444	788 193
Vázaná živnost	127 296	139 833	267 129
Celkem	1 914 323	956 866	2 871 189

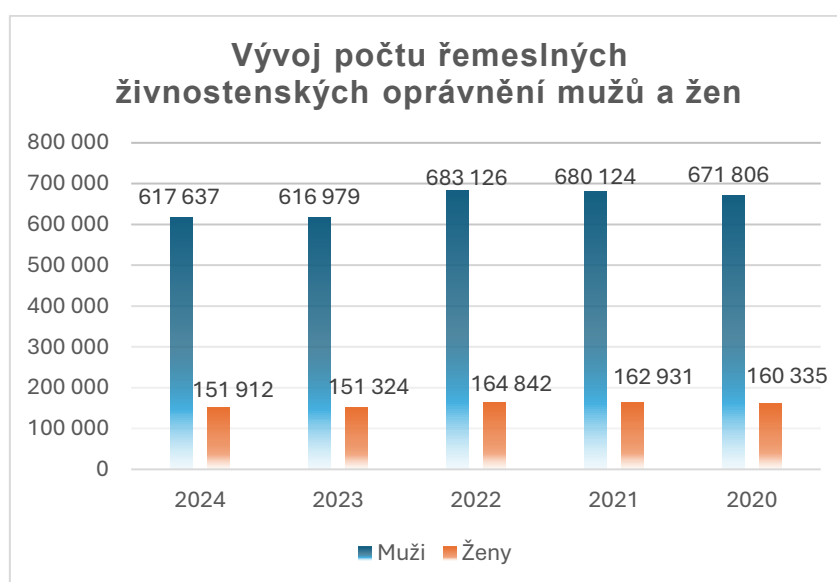
Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

Z hlediska celkového počtu živnostenských oprávnění jich mají muži zaregistrováno dvakrát více než ženy a tento poměr je ve zmíněných letech víceméně obdobný. Muži i ženy mají zaregistrováno nejvíce volných živností, muži skoro dvojnásobek než ženy. Druhým největším počtem registrací jsou řemeslné živnosti, muži jich mají registrováno cca čtyřikrát více než ženy. Muži mají rovněž cca třikrát více registrací koncesních živností než ženy, ovšem pokud jde o vázané živnosti, mají jich ženy cca o 11 % více než muži.



Graf AMSP ČR, data MPO ČR

Z celkového počtu živnostenských oprávnění fyzických osob je nejvíce volných živností, počet řemeslných živností je na druhém místě, necelá polovina počtu volných živností. Podíl řemeslných živností na celkovém počtu živností se v letech 2016-2024 pohyboval v rozmezí 26-27 %. Počty řemeslných živností se ve sledovaných letech zásadně neměnily. Řemeslných živností bylo v roce 2016 o cca 18 000 více než v roce 2024; v roce 2020 jich bylo o cca 62 000 více než v roce 2024. Nicméně v letech 2023 a 2024 došlo k výraznějšímu poklesu počtu registrovaných živnostenských oprávnění oproti roku 2022 o 79 665 resp. o 78 419 živností.



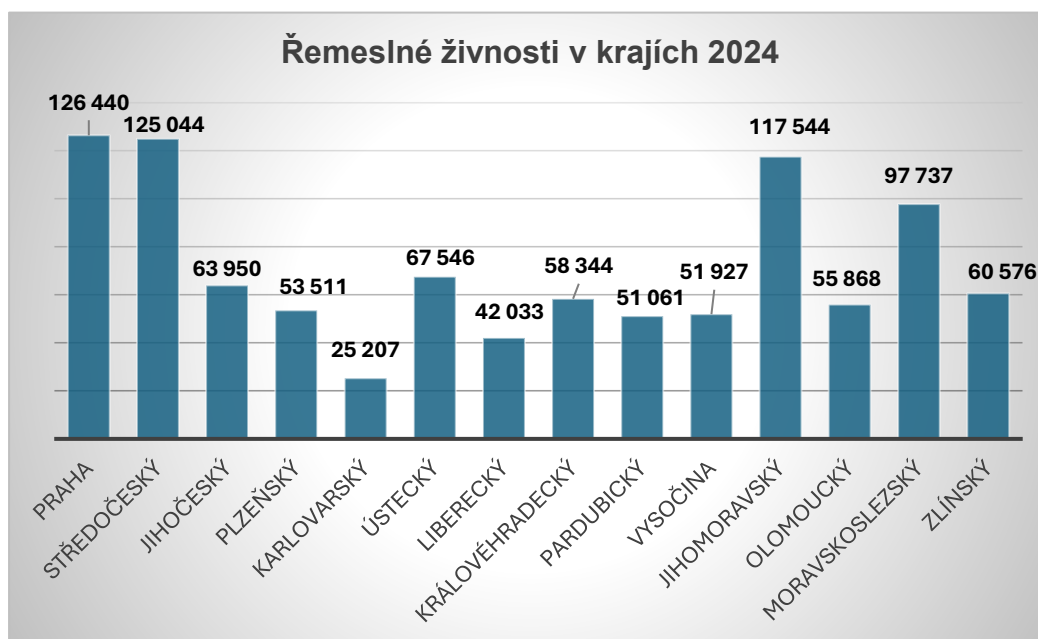
Graf AMSP ČR, data MPO ČR

Regionální pohled na řemeslné podnikání a počty řemeslníků samozřejmě souvisí s počty obyvatel jednotlivých krajů, které se výrazně liší od nejlidnatějšího Středočeského kraje (1 466 215) až po Karlovarský kraj s 293 195 obyvateli.

4. Počty celkových a řemeslných živností v krajích (4. čtvrtletí roku)

Kraj	Celkem ŽO 2020	Řemeslná ŽO 2020	Celkem ŽO 2024	Řemeslná ŽO 2024
Praha	782 844	125 345	841 900	126 440
Středočeský	480 546	129 777	495 071	125 044
Jihočeský	225 759	67 675	218 460	63 950
Plzeňský	198 197	56 957	192 451	53 511
Karlovarský	98 762	27 638	93 055	25 207
Ústecký	238 945	70 206	235 804	67 546
Liberecký	160 509	46 098	149 500	42 033
Královéhradecký	198 920	61 782	191 609	58 344
Pardubický	173 175	53 268	170 534	51 061
Vysočina	163 438	53 130	160 260	51 927
Jihomoravský	440 978	118 877	452 828	117 544
Olomoucký	200 340	59 156	194 157	55 868
Moravskoslezský	356 925	99 147	356 860	97 737
Zlínský	201 984	64 147	195 176	60 576

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR



Graf AMSP ČR, data MPO ČR

Největší počet živnostenských oprávnění byl ve 4. čtvrtletí 2024 zaregistrován v Praze (782 844) a tento počet výrazně převýšil Středočeský kraj na druhém místě (480 546) a Jihomoravský kraj na třetím místě (440 978). Pokud jde o řemeslné živnosti, Praha sice měla opět největší počet, nicméně jen o málo více než oba další uvedené kraje. V Praze je pouze 15 % řemeslných živností z celkového počtu živnostenských oprávnění, neboť klasická řemeslná výroba či řemeslná individuální činnost nemá v hlavním městě výrazný rozsah a nehraje tak velkou roli jako v krajích.

5. Živnosti hlavních řemeslných oborů v krajích (4. čtvrtletí roku)

Obor	2020	2024
Kovářství, podkovářství	4 020	3 810
Zámečnictví, nástrojařství	92 960	82 348
Opravy silničních vozidel	56 995	56 076
Klempířství	30 006	26 754
Hodinářství	1 015	796
Kamenictví	3 604	3 347
Řeznictví, uzenářství	7 238	5 875
Pekařství, cukrářství	12 260	13 880
Zlatnictví, klenotnictví	3 181	3 073
Truhlářství	64 501	61 256
Zednictví	124 825	109 430
Kominictví	3 223	3 528
Vodoinstalatérství, topenářství	44 947	43 285
Kamnářství	1 733	1 854
Malířství, lakýrnictví	36 136	30 703
Pokrývačství	33 900	32 415
Kosmetické služby	24 366	27 926
Holičství, kadeřnictví	37 927	38 239
Pedikúra, manikúra	28 569	30 015
Oční optika	1 524	1 542
Masérské, regenerační služby	44 634	47 143

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

Ze srovnání tradičních řemeslných oborů, resp. příslušných řemeslných živnostenských oprávnění vyplývá, že zdaleka největší počet živností je registrován v oboru zednictví, dále zámečnictví/nástrojařství, truhlářství a opravy silničních vozidel. Nejnižší počet řemeslných živnostenských oprávnění je v oboru hodinářství, kamnářství a zlatnictví/klenotnictví. V těchto oborech je možné se v současné době vyučit pouze ve 2-3 středních odborných školách. Např. obor hodinářství (jemná mechanika) je vyučován pouze na Střední průmyslové škole v Jihlavě, přijímáno je cca 10 žáků ročně.

Oboru kamnářství je možné se vyučit v současné době ve třech školách formou získání výučního či rekvalifikačního listu. V posledních letech absolvovalo tento obor přes třicet učňů ročně. I do tohoto oboru se postupně dostávají moderní technologie (např. systémy elektronického řízení spalování) a nároky na absolventy tohoto učebního oboru jsou stále vyšší.

Rovněž v kominickém řemesle rostou nároky na odbornost jako odraz nových potřeb těchto služeb, které souvisejí se změnami struktury zdrojů vytápění domácností. Rostoucí počet kominických živností na trhu souvisí se zvýšenou poptávkou po kominických službách v důsledku širších legislativních požadavků na ochranu ovzduší, s většími požadavky pojišťoven při pojišťování nemovitostí a s pokročilejšími technologiemi zdrojů na spalování plynu a biopaliv. Přesto, že počty těchto dvou klasických řemeslných živností jsou jedny z nejnižších, se situace mírně zlepšuje a jejich počet ve srovnání let 2020 a 2024 jako jeden z mála řemeslných oborů vzrostl.

Ze srovnání dat let 2020 a 2024 vyplývá mírný pokles počtu řemeslných živností v silných řemeslech zámečnictví, truhlářství, zednictví, malířství/lakýrnictví a naopak

mírný nárůst živností v případě „osobních“ služeb (kosmetika, holičství/kadeřnictví, pedikúra/manikúra či masáže).

6. Vybrané řemeslné živnosti v krajích (k 30.9.2025)

	Zámečník	Kovář	Auto - klempíř	Řezník Uzenář	Pekař Cukrář	Truhlář Podlahář	Zedník	Kominík
CELKEM	82 997	3 808	26 971	5 829	14 491	61 958	111 128	3 642
Praha	6 149	322	2 294	729	2 085	5 783	10 482	417
Středočeský	9 159	538	3 482	918	1 913	8 485	14 010	499
Jihočeský	4 765	286	1 947	402	1 276	4 698	7 824	217
Plzeňský	3 890	248	1 535	355	721	3 424	5 960	286
Karlovarský	1 588	52	666	174	344	1 166	2 973	101
Ústecký	6 702	209	1 877	363	843	3 315	8 020	201
Liberecký	3 297	125	1 192	206	617	2 678	4 779	157
Královéhradecký	4 973	302	1 911	298	710	3 761	6 911	242
Pardubický	5 549	319	1 559	301	781	3 541	5 655	238
Vysočina	5 615	310	1 596	349	695	4 157	5 974	157
Jihomoravský	10 006	414	2 785	640	1 754	7 422	14 152	347
Olomoucký	5 461	239	1 584	321	610	3 453	6 613	229
Moravskoslezský	9 433	257	2 928	487	1 362	5 936	10 614	393
Zlínský	6 410	197	1 615	286	780	4 139	7 161	158

	Izolátér	Instalatér topenář	Malíř Lakýrník	Pokryvač Tesař	Holič Kadeřník	Kosmetička	Oční Optik
CELKEM	9 747	44 294	30 783	32 973	39 272	29 309	1 550
Praha	1 044	5 493	3 003	2 164	5 891	5 235	340
Středočeský	822	5 976	3 294	3 766	5 398	4 085	206
Jihočeský	605	2 543	1 692	2 680	2 409	1 582	84
Plzeňský	522	2 143	1 443	1 881	2 248	1 613	90
Karlovarský	120	1 160	546	749	1 213	988	47
Ústecký	565	3 363	2 173	2 010	2 608	1 721	88
Liberecký	404	2 010	1 232	1 699	1 531	1 072	54
Královéhradecký	828	2 414	2 159	2 746	2 007	1 459	49
Pardubický	512	2 054	1 981	1 857	1 760	1 276	57
Vysočina	608	2 380	1 392	2 233	1 684	1 143	52
Jihomoravský	1 373	5 154	4 081	3 400	4 407	3 613	190
Olomoucký	589	2 576	1 558	1 917	2 127	1 519	77
Moravskoslezský	1 202	4 338	4 027	3 435	3 891	2 532	152
Zlínský	553	2 690	2 202	2 436	2 098	1 471	64

Tabulka AMSP ČR, data MPO ČR

Statistika živností, kterou sleduje MPO ČR, v některých případech zahrnuje společně dvě řemesla, která jsou z jiného pohledu v datech zachycována samostatně – např. truhlář a podlahář, tesař a pokrývač, pekař a cukrář. Mezi vybranými řemeslnými profesemi s živnostenským oprávněním převládá z hlediska počtů zedník, následují zámečník, truhlář/podlahář a instalatér/topenář. Velmi nízké počty řemeslných živnostenských oprávnění jsou u profesí kominík, kovář či oční optik. Počty jednotlivých řemeslných živností se mnohdy výrazně liší v jednotlivých krajích. V Jihomoravském kraji je např. výrazně vyšší počet řemeslných živnostníků v profesích zedník, zámečník a instalatér. Tyto počty je však nutno brát v kontextu velmi rozdílných počtů obyvatel jednotlivých krajů.

II. Střední odborné vzdělávání

Budoucnost řemesel v ČR závisí především na učňovském, resp. středním odborném vzdělávání mladých lidí, současná situace však není příliš příznivá. Přes značné úsilí středních odborných škol a některých stavovských institucí přitáhnout větší zájem absolventů základních škol o řemeslné obory je zájem o vyučení v řemesle stále poměrně malý ve vztahu k potřebám. Poslední data však slibují zlepšující se trend. Silnou motivací k vyučení se řemeslu je rodinná tradice v řemeslné výrobě. Situaci by jistě rovněž pomohlo obnovení širší technické výuky ve školních dílnách čímž by se současný stav zájmu o řemeslo ještě zvýšil. Řešením by byla i rozsáhlejší organizace zájmových řemeslných kroužků na základních školách a jejich cílená podpora.

Naději na určité zlepšení situace možná přinese zvažované duální studium (absolvování učebního oboru a související tříletá práce v podniku praxe v průběhu učení), nebo zavedení Mistrovské zkoušky umožňující odborné posouvání se v oboru. Dosavadní snahy o zavedení institutu Mistrovské zkoušky jsou však velmi zdlouhavé a mj. i politicky citlivé. Je škoda, že tento problém nebyl dosud vyřešen, neboť v rámci EU je tento institut velmi uznáván.

V celkovém kontextu této situace stojí též role krajů a obcí, které by se měly více snažit udržet ve svém regionu širokou škálu poskytovaných služeb, mezi které řemeslná výroba bezpochyby patří. Pozornost krajů a obcí by se tak neměla soustřeďovat jen na veřejné nebo jimi zřizované školy, ale i na soukromé školy, které řemeslné vzdělávání rovněž poskytují.

V české ekonomice v oblasti řemeslných oborů je v posledních letech velký nedostatek řemeslníků všech oborů. Přirozený úbytek řemeslníků odcházejících do důchodu se nedaří nahradit mladými řemeslníky, neboť je celkový nedostatek nových absolventů učebních oborů či středního vzdělání s maturitou zaměřenou na řemeslnické obory.

Typickým oborem, který silně trpí nedostatkem řemeslně vzdělaných absolventů je stavebnictví, kde chybí pracovníci prakticky všech řemeslných profesí. Dle různých průzkumů cca 90 % dotazovaných stavebních společností tento nedostatek stavebních řemeslníků silně pociťuje. Ve firemních sférách je často slyšet názor, že jedním z důvodů, proč se žáci po skončení školní docházky nehlásí na střední odborné vzdělání ve stavebních oborech je náročnost takového zaměstnání a často, v současné době již mylně, předpokládané nižší finanční ohodnocení práce. Ve stavebnictví se aktuálně očekává pokračující stabilizace a mírný růst, a to jak v pozemních stavbách, tak u klíčových infrastrukturních projektů. Sektor však v tomto kontextu naráží na limity kapacit a dostupnosti pracovní síly.

Otázka finančního ohodnocení řemeslných profesí se však v poslední době mění k lepšímu. Opravdu kvalitní, pracovití, slušní řemeslníci dnes docilují výrazně nadstandardního finančního ohodnocení.

Specifické přehledné statistiky pro vzdělávání v jednotlivých řemeslných oborech nejsou k dispozici. V tomto smyslu lze využít širší statistický přehled o středním odborném vzdělávání s výučním listem, případně středním odborném vzdělávání s výučním listem a maturitou. Nelze však přesněji určit, které údaje se týkají vzdělávání žáků v jednotlivých klasických řemeslných oborech. Některá sdružení (cechy) jednotlivých řemesel mají pouze dílčí údaje o počtech učňů v jejich oborech o počtech řemeslníků.

Přes obecné povědomí o relativně malém zájmu absolventů základních škol o učební poměry pokračoval ve školním roce 2023/24 mírně pozitivní trend několika

posledních let v každoročním nárůstu počtu žáků vstupujících do 1. ročníků středních odborných škol po základním vzdělání. V tomto školním roce 2025/2026 bylo celkem přijato do učebních poměrů o 4 390 nových žáků více než ve školním roce předchozím, tj. o 5,6 %.

Nehledě na aktuální situaci se dle studie Národního pedagogického institutu ČR střední odborné školství, především učební obory, i nadále potýká s řadou problémů založených na relativně malém zájmu žáků opouštějících základní školy o tradiční řemeslné učební obory. V některých školách ještě stále přebývají kapacity, ve třídách jsou nízké počty žáků jednotlivých učebních oborů, což školám způsobuje potíže s jejich financováním, moderním vybavením a zajištěním kvalitní výuky.

V poslední dekádě byla situace ve středním odborném vzdělávání s výučním listem proměnlivá – několikrát se změnil podíl žáků v učebních oborech na celkovém počtu žáků středního odborného vzdělávání. Ve školním roce 2012/13 představoval tento podíl 32,1 %, v období let 2016-2020 podíl klesl na cca 30 % a ve školním roce 2021/22 klesl dokonce na 27,2 %. Důvodem tohoto vývoje byly dle studie NPI ČR zejména změny systému přijímacích řízení. Ve školním roce 2023/24 se však tento podíl zvýšil až na 29.5 % v důsledku nárůstu počtu přijatých žáků.

Ve školním roce 2024/25 bylo střední odborné vzdělávání s výučním listem (VL) zavedeno v 503 školách v nichž se učilo celkem 104 687 žáků, z toho 66 982 chlapců a 37 705 dívek. Střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou (ev. i s výučním listem – M/VL) bylo zavedeno v 785 školách s počtem 239 925 žáků (115 583 chlapců a 124 342 dívek).

1. Žáci středního odborného vzdělávání s výučním listem/maturitou

	Školy	Žáci	Chlapci	Dívky
2024/25 - VL	503	104 687	66 982	37 705
2024/25 – M/VL	785	239 925	115 583	124 342
2020/21 - VL	510	90 641	59 169	31 472
2020/21 – M/VL	774	194 208	93 564	100 644
2015/16 – VL	515	91 841	60 042	31 799
2015/16 – M/VL	797	184 583	88 648	95 935

Tabulka AMSP ČR, data ČSÚ

V období posledních 10 let počet škol, které poskytují střední odborné vzdělávání s výučním listem a s maturitou/výučním listem, jen nepatrně poklesl v obou segmentech tohoto vzdělávání. Současně však došlo k mírnému nárůstu počtu žáků, zejména u středních odborných škol s maturitou (ev. i s výučním listem). V případě odborného vzdělávání s výučním listem je počet dívek cca poloviční, než je počet chlapců, v případě středního odborného vzdělávání s maturitou (ev. i s výučním listem) je však počet dívek mírně vyšší než počet chlapců. Tento segment vzdělávání zapadá v tomto smyslu do celkové vzdělanostní situace mladých lidí – počet studujících dívek ve středním (s maturitou) a vysokém školství je vyšší než počet chlapců.

Chlapci obvykle upřednostňují vzdělávací obory, jako je strojírenství (klempíř 100 %, strojní zámečnický 99 %, seřizovač 99 %, obráběč kovů 98 %), elektrotechnika (mechanik elektrotechnik 99 %, elektrikář – silnoproud 99 %, autoelektrikář 98 %), stavebnictví (zedník 100 %, instalatér 99 %, truhlář 99 % nebo pokrývač 98 %).

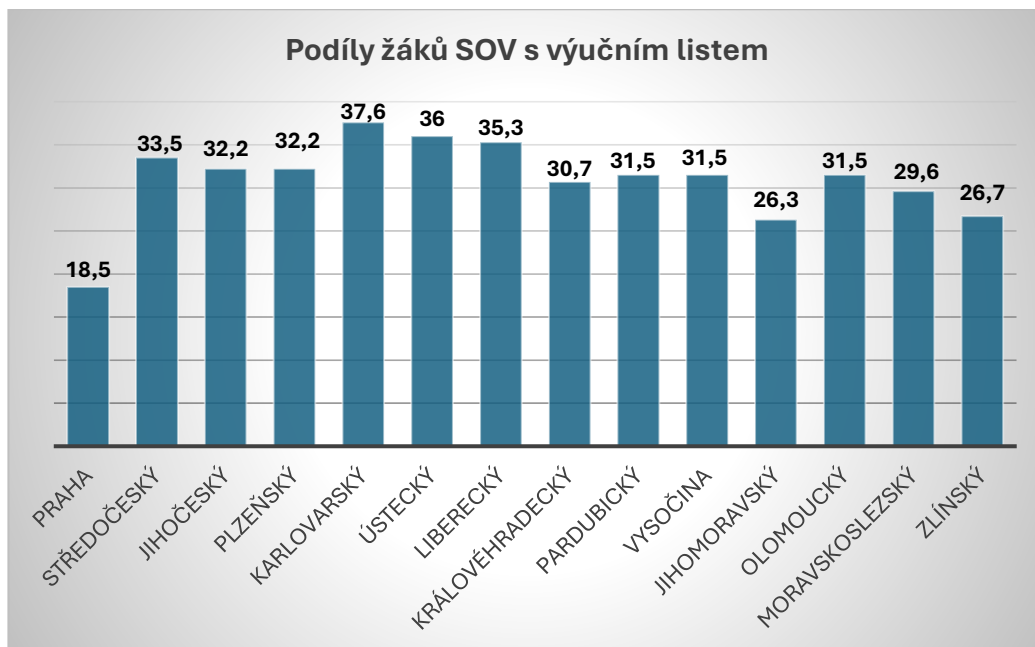
2. Počty a podíly žáků vstupujících do 1. ročníků středního odborného vzdělání s výučním listem ve školním roce 2023/24 (kategorie H+E, denní studium) v jednotlivých krajích

	Počet	Podíl %
Praha	3 409	18,5
Středočeský	4 389	33,5
Jihočeský	2 550	32,2
Plzeňský	2 246	32,2
Karlovarský	1 214	37,6
Ústecký	3 695	36,0
Liberecký	1 797	35,3
Královéhradecký	2 177	30,7
Pardubický	2 088	31,5
Vysočina	1 913	31,5
Jihomoravský	3 530	26,3
Olomoucký	2 437	31,5
Moravskoslezský	4 057	29,6
Zlínský	1 878	26,7

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Vzdělání kategorie H umožňuje dosáhnout středního odborného vzdělání s výučním listem v obvykle tříletém studiu; kategorie E je spíše dvouleté odborné vzdělání, představuje vzdělání s nižšími nároky na obecné a odborné vzdělání a absolvuje je cca 12 % žáků.

Podíl je na celkovém počtu žáků středního vzdělávání.



Graf AMSP ČR, data NPI ČR

Do učebních oborů poskytujících střední odborné vzdělání s výučním listem byl v roce 2023/24 přijat největší podíl žáků na celkovém středním vzdělání v Karlovarském (37,6 %) a v Ústeckém kraji (36,0 %), nejmenší podíl byl zaznamenán v krajích Jihomoravském (26,3 %) a Zlínském (26,7 %); tento podíl v Praze (18,5 %) je odrazem celkové pražské vyšší vzdělanostní situace ve srovnání s ostatními kraji.

Vzdělávání v některých řemeslných oborech

Střední vzdělávání s výučním listem pro řemeslné obory – školní rok 2024/25

(denní forma vzdělávání)

Řemeslo	Školy	Žáci celkem	Z toho dívky
Celkem	492	100 721	36 836
Zámečnick H	109	3 276	78
Zámečnick- zám. práce E	35	776	32
Klempíř H	52	1 452	34
Lakýrník H	16	593	110
Optik H	4	125	92
Automechanik H	103	9 590	521
Elektrikář H	105	7 440	89
Elektrikář-eltech. práce E	5	123	0
Autoelektrikář H	35	1 725	53
Keramik H	35	1 725	56
Keramik - keram. práce E	6	128	69
Sklář - sklářské práce H	5	133	71
Výrobce bižuterie H	1	54	50
Výrobce bižuterie E	2	47	38
Pekař H	29	803	534
Cukrář H	85	5 233	4 901
Řezník, uzenář H	21	371	38
Krejčí H	8	222	200
Švadlena, šití oděvů E	9	129	103
Brašnář H	4	30	20
Truhlář H	95	4 875	227
Truhlář - truhlářské práce E	19	388	25
Čalouník H	9	176	76
Knihař H	5	118	85
Knihař – knihařské práce E	5	60	27
Instalatér H	75	3 992	35
Kameník H	2	13	0
Klempíř – klemp. práce E	1	5	0
Kominík H	8	164	6
Malíř, natěrač E	19	407	29
Podlahář H	4	139	2
Podlahář – podlah. práce E	2	35	0
Sklenář H	1	7	1
Sklenář – sklenář. práce E	2	14	4
Tesař H	41	1 070	5
Tesař – tesařské práce E	8	109	0
Suché montáže H	5	127	2
Zedník, kamnář H	67	1 934	21
Zednické, kamn. práce E	53	760	11
Pokrývač H	6	70	1
Pokrývač – pokr. práce E	1	1	0
Zahradník H	40	1 659	1 215
Zahradník – zahr. práce E	50	1 299	661
Kovář, podkovář H	4	47	16
Lesník H	14	860	25

Lesní výroba	E	4	75	2
Kuchař, číšník	H	144	12 049	7 082
Kuchař, číšník	E	93	2 517	1 389
Kadeřník	H	72	7 035	6 468

Tabulka AMSP ČR, data MŠMT

Školy kategorie H – střední odborné vzdělání většinou 3 roky s výučním listem

Školy kategorie E – nižší SOŠ s výučním listem (nižší vzdělávací nároky)

Nejvíce středních odborných škol poskytujících odborné vzdělávání ukončené výučním listem (kategorie H a E) je pro obor kuchař/číšník – 237, dále pro obory zámečnick (144), zedník (120), truhlář (114), elektrikář (110), automechanik (103), zahradník (90), cukrář (85), instalatér (75). Počty žáků (učňů) však ukazují trochu jiné pořadí. Nejvíce žáků se učilo v oboru kuchař/číšník (14 566), automechanik (9 590), elektrikář (7 563), truhlář (5 263), cukrář (5 233), instalatér (3 992). Přes uvedené mírně se zvyšující počty učňů v těchto „klasických“ řemeslech praxe stále pociťuje velký nedostatek těchto řemeslníků.

Určitým doplněním, resp. alternativní informací z praxe k oficiálním statistikám mohou být údaje, které shromažďují v rámci své činnosti řemeslné cechy či společenství. S ohledem na uvedené problémy středních odborných škol se počty škol vyučujících jednotlivé obory mění z roku na rok. Např. v současném školním roce 2025/26 se podle informace Cechu čalouníků, dekoratérů a truhlářů obor čalouník kategorie H) vyučuje již jen v šesti školách a v jedné škole obor čalounické práce (kategorie E).

Počty žáků stavebních oborů ve školním roce 2025/26 vyplývají ze shrnutí dotazníků vedeného **Akademii řemesel-Střední školou technickou v Praze** - z 68 oslovených škol poskytlo 62 z nich své údaje o aktuálních počtech žáků.

Řemeslo	1. ročník	2. ročník	3. ročník	Celkem
Zedník	742	538	457	1 737
Klempíř	116	72	67	255
Tesař	275	250	240	765
MSS	55	32	27	120
Pokrývač	17	15	11	43
Podlahář	27	24	16	67
Truhlář	54	37	33	124

Tabulka AMSP ČR, data Akademie řemesel-Střední školy technické v Praze

Dle informací **Cechu podlahářů ČR** se učební obory podlahářské práce (H) a podlahář (E) aktuálně vyučují v ČR ve 4 středních školách - Střední odborná škola Jarov, Střední odborné učiliště Uherský Brod, Střední škola polytechnická Brno a Akademie řemesel - Střední škola technická v Praze. Ve školním roce 2025/26 se oboru podlahářské práce učilo celkem 28 žáků a oboru podlahář 141 žáků.

Informace **Cechu klempířů, pokrývačů a tesařů** uvádějí, že uvedená řemesla se nyní vyučují na celkem čtyřiceti středních odborných školách a středních odborných učilištích. Nejvyšší počet učňů je ve školním roce 2025/26 zaznamenán v případě řemesla tesař/tesařské práce – 932 ve všech třech ročnících. Na druhém místě je řemeslo klempíř/klempířské práce - 341 učňů. Velmi omezený zájem žáků je o řemeslo pokrývač/pokrývačské práce, kde je v tomto školním roce pouze 78 učňů.

Dle dat **Cechu topenářů a instalatérů ČR** se učí v tomto školním roce ve třech učebních oborech celkem 5 439 žáků. V oboru mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení je v učení 1 126 učňů, v oboru technická zařízení budov 653 učňů a v oboru instalatér 3 660 učňů. Řemeslné obory spadající do oblasti CTI mají v posledních letech trvale naplněné kapacity učilišť a středních odborných škol již v prvním kole přijímacích řízení a procento dokončení studia je vysoké. V posledních 3 letech zájem o obor instalatér prudce roste (na některých školách je i 4–5násobný převis uchazečů), což umožňuje školám vybírat si motivovanější žáky. Na rozdíl od "klasických" stavebních řemesel (např. zedník, malíř) prochází instalatérství a topenářství „technologickou revolucí“ (tepelná čerpadla, solární systémy, chytré rozvody). To zvyšuje prestiž oboru a platové ohodnocení, což vede k tomu, že absolventi s výučním listem v těchto oborech mají často vyšší nástupní platy než absolventi v jiných odvětvích. Až 75 % absolventů těchto oborů se v dlouhodobém horizontu vrací k řemeslu nebo v něm podniká, i když si krátce po škole vyzkouší jinou práci.

III. Zaměstnanost a nezaměstnanost v řemeslných oborech

Z pohledu zaměstnanosti řemeslných oborů je patrný celkový nedostatek řemeslníků ve výrobě i ve službách. V současné době nejvíce firmám i ve službách obyvatelstvu chybí profese zedník, pokrývač, klempíř, instalatér, topenář či tesař. Situace je způsobena zejména odchodem zkušených řemeslníků do důchodu a relativně malým zájmem mladých o řemeslné obory. Ke zlepšení situace by mohlo přispět vytvoření oboru M/L jenom pro resort stavebnictví (některé resorty takové obory mají).

Situaci dále zhoršuje podle informací ze škol i firem fakt, že v praxi mnohých řemesel se stává, že mladí lidé se sice řemeslu vyučí, ale v praxi řemeslo z různých důvodů nevykonávají. Jedním z důvodů, proč čerstvě vyučený řemeslník sice do oboru nastoupí, ale brzy z něho odchází je to, že pozice začínajícího mladého řemeslníka bez praxe a odborných zkušeností je ve firmě poměrně složitá a z jeho hlediska ne příliš atraktivní. Řada z nich tuto počáteční relativně složitou fázi svého vstupu do pracovního procesu nepřekoná a z oboru odchází za vyšší nástupní mzdou jinde, která však následně stagnuje oproti příjmům řemeslníků zůstávajících v oboru, jež s praxí rapidně stoupají. Neuvědomí si, že časem získáním odborných zkušeností a profesionální zručnosti se jejich pozice a konec konců i finanční ohodnocenílepší. Pohled zaměstnavatelů na zaměstnávání čerstvých absolventů je uveden níže.

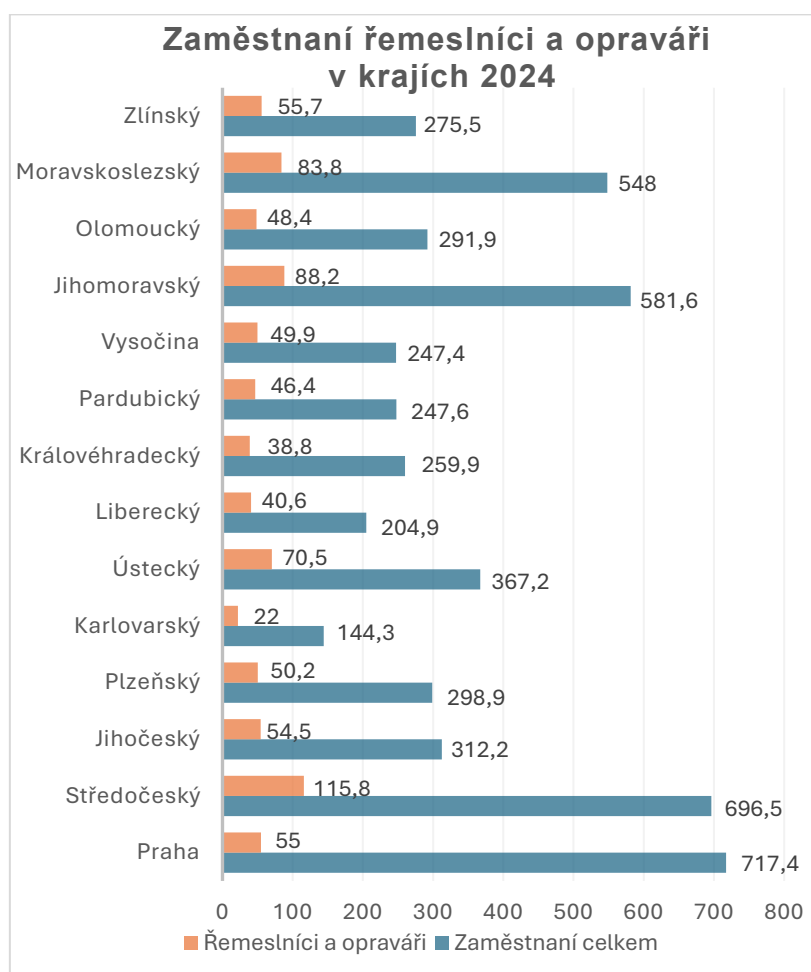
1. Zaměstnaní řemeslníci/opraváři v jednotlivých krajích (tisíce osob)

2024

Kraj	Zaměstnaní celkem	Řemeslníci a opraváři	%
Praha	717,4	55,0	7,7
Středočeský	696,5	115,8	16,2

Jihočeský	312,2	54,5	17,5
Plzeňský	298,9	50,2	16,8
Karlovarský	144,3	22,0	15,2
Ústecký	367,2	70,5	19,2
Liberecký	204,9	40,6	19,8
Královéhradecký	259,9	38,8	14,9
Pardubický	247,6	46,4	18,7
Vysočina	247,4	49,9	20,2
Jihomoravský	581,6	88,2	15,2
Olomoucký	291,9	48,4	16,6
Moravskoslezský	548,0	83,8	15,3
Zlínský	275,5	55,7	20,2
Celkem	5 192,4	819,8	15,8

Tabulka AMSP ČR, data ČSÚ



Graf AMSP ČR, data ČSÚ

Podle tříd kvalifikace zaměstnání (CZ-ISCO), které sleduje ČSÚ, má skupina řemeslníků a opravářů (CZ-ISCO-7) podíl 15,8 % na celkově zaměstnaných osobách České republiky. Podíly řemeslníků a opravářů se však dosti liší v jednotlivých krajích. Výrazně nejnižší podíl je v Praze (7,7 %), která je velmi specifická v oblasti struktury zaměstnanosti. V dalších krajích jsou podíly více než dvojnásobné oproti Praze. Druhý nejnižší podíl skupiny řemeslníků a opravářů je v Královéhradeckém kraji (14,9 %), dále v Karlovarském s Zlínským kraji (15,2 % resp. 15,3 %). Naopak nejvyšší podíl

řemeslníků a opravářů je Moravskoslezském kraji a kraji Vysočina (shodně 20,2 %) a dále v Libereckém kraji (19,8 %).

2020

Kraj	Zaměstnaní celkem	Řemeslníci a opraváři	%
Praha	701,1	45,3	6,5
Středočeský	692,7	107,5	15,5
Jihočeský	311,0	61,8	19,9
Plzeňský	294,4	51,6	17,6
Karlovarský	142,6	24,1	16,9
Ústecký	384,6	66,5	17,3
Liberecký	209,9	41,2	19,6
Královéhradecký	265,8	44,4	16,7
Pardubický	256,7	43,5	16,9
Vysočina	250,1	53,5	21,4
Jihomoravský	582,7	87,4	15,0
Olomoucký	295,2	48,9	16,6
Moravskoslezský	567,4	97,6	17,2
Zlínský	280,9	62,3	22,2
Celkem	5 234,9	835,8	16,0

Tabulka AMSP ČR, data ČSÚ

2015

Kraj	Zaměstnaní celkem	Řemeslníci a opraváři	%
Praha	649,6	66,2	10,2
Středočeský	649,2	105,4	16,2
Jihočeský	303,4	55,9	18,4
Plzeňský	287,5	48,6	16,9
Karlovarský	144,3	29,9	20,8
Ústecký	366,0	70,5	19,3
Liberecký	205,0	41,8	20,4
Královéhradecký	259,1	48,3	18,6
Pardubický	250,7	48,0	19,3
Vysočina	236,8	49,1	20,7
Jihomoravský	569,1	92,8	16,3
Olomoucký	289,6	60,4	20,8
Moravskoslezský	550,9	93,9	17,0
Zlínský	280,6	55,5	19,8
Celkem	5 041,9	866,2	17,2

Tabulka AMSP ČR, data ČSÚ

Ze srovnání dat za roky 2015, 2020 a 2024 vyplývá, že se počty řemeslníků a opravářů (skupina CZ-ISCO 7) v tomto období výrazněji neměnily. Celorepublikové počty v letech 2015 (866 200 osob) a 2020 (835 800 osob) se k roku 2024 pouze mírně snížily na 819 800 osob. V jednotlivých krajích však došlo mezi roky 2015-2024 k rozdílnému vývoji, někde ke zvýšení jinde ke snížení počtu řemeslníků a opravářů. V Praze se počet snížil cca o 10 000 osob, naopak ve Středočeském kraji se o cca 10 000 osob zvýšil. Výraznější pokles těchto počtů nastal v Moravskoslezském kraji o cca 40 000 osob, což zřejmě souvisí s výraznějšími změnami v ekonomické struktuře kraje, s útlumem určitých průmyslových kapacit. V Karlovarském kraji se tento počet naopak zvýšil o cca 7 000 osob, zatímco v Ústeckém kraji se téměř nezměnil. V některých dalších krajích se počet rovněž měnil v rozsahu do cca 10 000 osob.

Nezaměstnanost skupiny řemeslníků a opravářů je dle údajů ČSÚ vyšší než celkový průměr trhu práce - v roce 2023 o 4,9 % a 2024 o 4,7 %. K datu 31.12.2024 registrovaly úřady práce ve skupině řemeslníků a opravářů celkem 2 812 žadatelů o práci na konci roku 2023 a 3 017 žadatelů o práci na konci roku 2024, což tvořilo v obou letech 8,9 % všech žadatelů o práci. Ve srovnání s tím je podíl dalších skupin profesí CZ ISCO na celkovém počtu nezaměstnaných vyšší než u řemeslníků a opravářů – obsluha strojů/montéři 11,3 %, úředníci 14,2 %, pracovníci ve službách a prodeji 22 % a pomocní/nekvalifikovaní pracovníci 22,7 %.

2. Nezaměstnanost absolventů středních odborných škol

Absolventi středního odborného vzdělání s výučním listem vycházejí z tříletých (kategorie vzdělávání H), případně převážně dvouletých učebních oborů (kategorie vzdělávání E). Nacházejí své uplatnění v řemeslných a obslužných profesích a vykonávají hlavně manuální a obslužné činnosti.

Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělávání může být sledována ve dvou obdobích roku. Bezprostředně po ukončení školy, tj. v červnu resp., v září, kdy je údaj o nezaměstnanosti vždy vyšší, neboť se ne všichni absolventi ihned po absolvování školy uplatní na pracovním trhu. Reálnější pohled na nezaměstnanost absolventů poskytují dubnová data následujícího roku po ukončení školy, kdy měli absolventi cca půl roku na nalezení svého uplatnění na pracovním trhu. Jedná se tedy o cyklické výkyvy obdobné v každém roce. V tomto smyslu statistika sleduje nezaměstnanost absolventů zahrnující absolventy posledního roku („čerstvé“ absolventy), což je údaj nejvhodnější pro posuzování situace absolventů škol na trhu práce.

Nezaměstnanost „čerstvých“ absolventů SOŠ s VL (kategorie H)

(počet a míra nezaměstnaných v dubnu 2024)

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů 2023	Nezaměstnaní 2024	Míra nezaměstnanosti %
Strojírenství	4 281	258	6
Elektrotechnika	2 689	116	4,3
Zpracování dřeva	1 236	90	7,3
Stavebnictví	1 675	136	8,1
Gastronomie	2 575	227	8,8

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Vzdělání kategorie H umožňuje dosáhnout středního odborného vzdělání s výučním listem v obvykle tříletém studiu

Nezaměstnanost „čerstvých“ absolventů SOŠ s VL (kategorie E)

(počet a míra nezaměstnaných v dubnu 2024)

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů 2023	Nezaměstnaní 2024	Míra nezaměstnanosti %
Strojírenství	146	22	15,1
Elektrotechnika	22	2	9,1
Zpracování dřeva	108	21	19,4
Stavebnictví	223	40	17,9
Gastronomie	493	98	19,9

Tabulka AMSP ČR, data NPI Nezaměstnanost absolventů ... F.9.0.193

Vzdělání kategorie E je spíše dvouletým studiem a představuje vzdělání s nižšími nároky na obecné a odborné vzdělání, absolvuje je cca 12 % žáků.

Vývoj nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů SOŠ s VL (kat. H a E) (všechny obory, počty a míra nezaměstnanosti)

	2018	%	2020	%	2024	%
SOŠ s VL	1 057	5,0	1 271	6,5	1 915	8,6
SOŠ s VL H	828	4,4	1 025	5,9	1 542	7,6
SOŠ s VL E	228	8,7	246	11,4	373	17,1

Tabulka AMSP ČR, data NPI, studie Nezaměstnanost absolventů ...
Vzdělání kategorie H umožňuje dosáhnout středního odborného vzdělání s výučním listem v obvykle tříletém studiu; kategorie E je spíše dvouletým studiem a představuje vzdělání s nižšími nároky na obecné a odborné vzdělání, absolvuje je cca 12 % žáků.

V posledních několika letech počet nezaměstnaných čerstvých absolventů středních odborných škol s výučním listem meziročně kolísá, ve srovnání let 2018, 2020 a 2024 mírně stoupal. Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů za obě vzdělávací kategorie v posledních letech meziročně mírně kolísala, ale ve srovnání let 2018, 2020 a 2024 se zvýšila (údaj nezaměstnanosti roku 2024 se týká 20 191 učňů, kteří absolvovali školu v červnu 2023). Jde o vývoj související s obtížným obdobím hospodářského vývoje – covidové období a souvislosti s dopady ruské agrese na Ukrajinu do české ekonomiky. Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů vzdělání kategorie E bývá obvykle vyšší, protože jejich uplatnění na trhu práce je nejobtížnější. Mají relativně nízkou úroveň obecné i odborné vzdělání a nejsou tak dostatečně připraveni pro řemeslné či obdobné práce; někdy je patrný i jejich celkový menší zájem se na pracovním trhu uplatnit.

Sledování nezaměstnanosti v řemeslných oborech je vhodné z hlediska perspektivy začít sledováním nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem skupin oborů, v nichž jsou zahrnuty též jednotlivé řemeslné profese. Níže uvedená tabulka uvádí průměrnou míru nezaměstnanosti absolventů oborů v jednotlivých krajích za období 2021-25. Z hlediska konkrétních řemeslných profesí mohou uvedená data sloužit pouze pro základní orientaci.

Míra nezaměstnanosti absolventů SOV s VL dle krajů (%)

	Strojírenství	Elektrotechnika	Zpracování dřeva	Stavebnictví	Gastronomie
Praha	5,68	2,15	6,46	5,68	8,07
Středočeský	6,24	4,50	8,04	8,73	11,80
Jihočeský	5,73	3,34	8,79	7,45	9,26
Plzeňský	4,53	3,86	5,52	6,68	6,87
Karlovarský	6,47	3,31	8,65	12,3	11,09
Ústecký	7,60	4,63	10,35	14,32	14,11
Liberecký	7,03	5,46	6,07	11,58	13,03
Královéhradecký	5,75	2,94	6,0	8,62	8,58
Pardubický	4,36	2,63	8,12	6,58	10,45
Vysočina	4,16	3,63	7,92	6,10	10,13
Jihomoravský	7,76	7,73	10,29	11,45	12,64
Olomoucký	6,22	4,84	10,48	8,21	9,83
Moravskoslezský	7,16	5,13	9,32	11,29	12,57
Zlínský	6,14	3,15	10,54	7,94	10,23

Tabulka AMSP ČR, data MŠMT ČR

Obor 23 – Strojírenství – nezahrnuje „klasická tradiční“ řemesla, ale vyučení v profesích svářeč, seřizovač strojů, strojní mechanik/zámečnick, obráběč, kovář, strojírenský klempíř;
Obor 26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika zahrnuje elektrikáře, autoelektrikáře, elektromechaniky, spojové techniky;

Obor 33 – Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů zahrnuje truhláře, čalouníky, operátory dřevařské a nábytkářské výroby s požadavky na nižší střední odborné vzdělání s výučním listem, střední odborné vzdělání s výučním listem, úplné střední odborné vzdělání s výučním listem a maturitou

Obor 36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie zahrnuje nejširší skupinu klasických řemesel – zedníky, klempíře, malíře/lakýrníky, instalatéry, tesaře, komíníky, podlaháře, štukatéry, pokrývače, kamnáře, montéry suchých směsí, sklenáře, kameníky, dlaždiče,

Obor 65 – Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch – zahrnuje z klasických řemesel kuchaře, číšníky.

Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů se liší (mnohdy výrazněji) jak podle oboru, tak podle regionu. Z hlediska oborů je nejnižší míra nezaměstnanosti ve strojírenství a elektrotechnice, naopak nejvyšší v gastronomii a stavebnictví. Z regionálního pohledu je nejvyšší míra nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, dále v Libereckém a Moravskoslezském kraji. Na druhé straně regionálního spektra je v tomto ohledu Praha a Středočeský kraj, ale také Jihočeský a Pardubický kraj či kraj Vysočina.

Nezaměstnanost absolventů dle oborů (počty a míra nezaměstnanosti – kat. H)

Skupina oborů	Duben 2024			Duben 2025		
	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nez.	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nez.
Strojírenství	4 281	258	6 %	4 178	320	7,7 %
Elektrotechnika	2 689	116	4,3 %	2 883	166	5,8 %
Potravinářství	1 488	135	9,1 %	1 531	170	11,1%
Textil, oděvy	52	5	9,6 %	46	7	15,2%
Zpracov. dřeva	1 236	90	7,3 %	1 247	102	8,2 %
Polygrafie	172	21	12,3%	157	19	12,1%
Stavebnictví	1 675	136	8,1 %	1 919	200	10,4%
Zemědělství	1 913	117	6,1%	2 178	182	8,4 %
Zdravotnictví	432	25	5,8 %	533	32	6,0 %
Gastronomie	2 575	227	7,8 %	2 197	221	10,7%
Osobní služby	1 910	209	11,3	1 955	296	15,5%

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Nezaměstnanost absolventů vybraných řemesel/profesí (kategorie H)

Obor	Duben 2024			Duben 2025		
	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nezam.	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nezam.
Klempíř	55	5	9,1 %	60	2	3,3 %
Autolakýrník	145	9	6,2 %	159	15	9,4 %
Jemný mechanik	24	2	8,3 %	30	5	16,7 %
Nástrojař	225	12	5,3 %	197	15	7,6 %
Obráběč kovů	643	48	7,5 %	525	32	6,1 %
Opravář mot. vozidel	2 148	124	5,8 %	2 178	172	7,9 %
Elektrikář	913	43	4,7 %	975	66	6,8 %
Autoelektrik.	338	12	3,6 %	385	24	6,2 %
Pekař	183	19	10,4%	158	22	13,9%
Cukrář	1 124	109	9,7 %	1 218	130	10,7%
Řezník	116	3	2,6 %	108	10	9,3
Krejčí	48	4	8,3 %	39	3	7,7 %

Truhlář	1 196	87	8,7 %	1 203	97	8,1 %
Čalouník	40	3	7,5	44	5	11,4
Knihář	21	2	9,5 %	23	4	17,4%
Instalatér	924	67	7,3 %	1 042	98	9,4 %
Kominík	23	2	8,7 %	23	3	13 %
Podlahář	19	1	5,3 %	30	4	13,3%
Sklenář	3	0	0 %	2	0	0 %
Tesař	219	17	7,8 %	291	32	11 %
Montér s. staveb	22	5	22,7%	33	4	12,1%
Zedník	385	40	10,4%	423	51	12,1%
Kamnář	19	0	0 %	11	0	0 %
Pokrývač	12	2	16,7	22	3	13,6%
Malíř lakýrník	99	11	11,1%	102	19	18,6%
Farmář	335	28	8,4 %	415	38	9,2 %
Ošetřovatel	432	25	5,8 %	533	32	6,0 %
KuchařČíšník	2 575	227	7,8 %	2 197	221	10,7%
Kadeřník	1 724	195	11,3%	1 790	278	15,5%

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Pro srovnání uvádí níže uvedená tabulka několik profesí z oboru stavebnictví. Data potvrzují obecnější konstatování, že učni vzdělaní ve střední odborné škole obvykle dvouleté s nižšími nároky mají vyšší míru nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost absolventů vybraných stavebních řemesel (kategorie E)

Obor	Duben 2024			Duben 2025		
	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nezam.	Počet absolventů	Nezaměstnaní absolventi	Míra nezam.
SOŠ s VL	2 176	373	17,1%	2 336	388	16,6%
Stavebnictví						
Malířské natěračské práce	68	12	17,6%	68	14	20,6%
Podlahářské práce	12	1	8,3 %	6	0	0 %
Tesařské práce	13	2	15,4%	22	4	18,2
Zednické práce	92	20	21,7%	109	20	18,3%

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Studie NPI ČR uvádí na základě výsledků výběrového šetření pracovních sil prováděného ČSÚ v roce 2023 rovněž přehled profesí, které předpokládají vyučení a mají očekávanou nulovou míru nezaměstnanosti. Níže je v tabulce uvedeno několik příkladů z řad řemeslníků.

CZ-ISCO		Počet osob
7412	elektromechanici	27 116
7115	Tesaři a stavební truhláři	16 419
7122	Podlaháři a obkladači	10 008
7322	Tiskaři	9 985
7121	Pokrývači	8 820
7131	Malíři, lakýrníci, tapetáři	6 896

Tabulka AMSP ČR, data NPI ČR

Nezaměstnanost absolventů středních odborných škol ovlivňuje řada faktorů jak na straně absolventů, tak na straně zaměstnavatelů. Průzkum provedený pro potřeby zaměstnavatelů uvádí zejména následující faktory vztahu zaměstnavatelů k čerstvým absolventům středního odborného vzdělání - co firmy odrazuje od jejich přijímání:

- Nereálná představa absolventů o výši mzdy, pracovní době nebo o pracovním zařazení (setkává se s tím polovina zaměstnavatelů a u všech skupin absolventů),
- Více než třetina zaměstnavatelů považuje za důvod k nepřijetí absolventa nedostatek praxe a pracovních zkušeností,
- Třetina zaměstnavatelů považuje za nevýhodu nízkou úroveň pracovní morálky absolventů. Výrazně častějším problémem je to u absolventů s vyučením,
- Téměř 30 % firem uvádí, že absolventi nemají dostatečnou kvalitu odborných znalostí,
- Více než čtvrtina firem má problém s tím, že absolventi potřebují delší dobu na zapracování, s čímž souvisejí i vyšší nároky, lidské či časové, na zaučení absolventa a jeho uvedení do praxe,
- Pětině firem na absolventech vadí jejich mentální nevyzrálost,
- Část firem (43 %) uvádí, že by o absolventy škol měla zájem, ale na trhu práce je jich nedostatek,
- Necelá třetina zaměstnavatelů na pracovní pozici nemůže absolventa přijmout, protože pro danou pracovní pozici je nezbytná praxe a pracovníka bez praxe na ni nelze přijmout,
- Více než čtvrtina zaměstnavatelů má zkušenosti s tím, že se na hledané pracovní pozice absolventi nehlásí.

IV. Závěry

Řemeslné živnosti představují významnou a dlouhodobě stabilní součást české ekonomiky. Podíl řemeslných živností na celkovém počtu živnostenských oprávnění dosahuje více než jedné čtvrtiny, což potvrzuje jejich nezastupitelnou roli v poskytování základních služeb obyvatelstvu i v navazujících odvětvích hospodářství. Tento význam však není plně reflektován v dostupných centrálních statistikách, které řemeslné obory sledují pouze fragmentárně a často v rozdílných metodických pojetích.

Analýza jednoznačně potvrzuje, že **oficiální statistická data je nutné systematicky doplňovat o informace z praxe**, zejména o poznatky řemeslných cechů, profesních společenství a samotných škol. Tyto subjekty disponují aktuálními a detailními údaji, které lépe zachycují skutečný vývoj v jednotlivých řemeslných oborech. Příkladem je výrazný pokles počtu škol vyučujících některá specifická řemesla (např. čalouník, podlahář), který se v centrálních statistikách projevuje se zpožděním nebo vůbec.

Poznatky z cechů a škol rovněž ukazují na **rostoucí nerovnováhu mezi strukturou vzdělávací nabídky a reálnými potřebami trhu práce**. Přestože se v

některých tradičních řemeslech počty žáků mírně zvyšují, praxe nadále pociťuje akutní nedostatek kvalifikovaných řemeslníků. Tento rozpor je způsoben nejen demografickým vývojem a odchodem silných ročníků do důchodu, ale také nedostatečnou připraveností absolventů na výkon profese v reálných podmínkách.

Zkušenosti zaměstnavatelů a mistrů z praxe potvrzují, že hlavním problémem není pouze kvantita absolventů, ale především **nedostatek praktických dovedností, pracovních návyků a profesní vyzrálosti**. Požadavek praxe na delší zapracování absolventů, obtížná uplatnitelnost pracovníků bez reálné zkušenosti a nízká ochota firem nést náklady na jejich zaučení představují systémový problém, který nelze řešit izolovaně na úrovni jednotlivých škol či podniků.

Za významný potenciál ke zlepšení situace je z pohledu praxe považováno **posílení vazby mezi vzděláváním a reálným výkonem profese**, a to zejména prostřednictvím duálního vzdělávání a obnovení institutu mistrovské zkoušky. Řemeslné cechy dlouhodobě upozorňují na skutečnost, že mistrovská zkouška by mohla plnit nejen roli odborného standardu kvality, ale i významného motivačního a společenského prvku, který je v řadě evropských zemí běžnou součástí profesního růstu řemeslníků.

Závěrem lze konstatovat, že **řešení nedostatku řemeslníků vyžaduje koordinovaný přístup státu, krajů, škol, zaměstnavatelů i profesních organizací**. Bez systematického zapojení řemeslných cechů a bez většího důrazu na přenos praktických zkušeností do vzdělávacího procesu hrozí další prohlubování rozdílu mezi formálním vzděláváním a skutečnými potřebami řemeslné praxe, což by mělo negativní dopady jak na regionální dostupnost služeb, tak na konkurenceschopnost české ekonomiky jako celku.

Statistika souhrnem:

- Řemeslné živnosti představují 25,3 % všech zaregistrovaných živnostenských oprávnění; pokud jde o živnosti fyzických osob je podíl jejich řemeslných živností na všech živnostech 26,5 %;
- Největší počty řemeslných živnostenských oprávnění jsou registrovány v případě živností zednických, zámečnických/nástrojařských a opravářů vozidel;
- Střední odborné vzdělávání probíhalo ve školním roce 2024/25 v 503 školách, které poskytovaly učební obory s výučním listem celkem 104 687 žákům, vzdělávání s výučním listem a maturitou poskytovalo 785 škol v nichž se učilo 239 925 žáků;
- Střední odborné vzdělání s výučním listem v řemeslných oborech bylo poskytováno ve 492 školách, které navštěvovalo 100 721 učňů;
- Zaměstnaní řemeslníci a opraváři (skupina CZ-ISCO-7) tvoří 15,8 % všech zaměstnaných osob; míra nezaměstnanosti řemeslníků a opravářů je vyšší než celkový průměr trhu práce – v roce 2023 to bylo o 4,9 % a 2024 o 4,7 %; na konci roku 2024 bylo na úřadech práce registrováno 3 017 žadatelů o práci z řad řemeslníků a opravářů;

- Nezaměstnanost mladých absolventů středního odborného vzdělávání s výučním listem se mezi roky 2018 až 2024 mírně zvýšila z 5 % na 8,6 %; nezaměstnanost absolventů (nižší formy) vzdělání typu E je vždy vyšší (17,1 %), než nezaměstnanost absolventů plnohodnotného středního odborného vzdělání typu H (7,6 %) – v roce 2024 byl rozdíl 9,5 %.

Doporučení

Na základě zjištění uvedených v této analýze a s přihlédnutím k poznatkům AMSP ČR, řemeslných cechů, zaměstnavatelů a odborné praxe je možné formulovat následující doporučení směřující ke stabilizaci a dlouhodobému rozvoji řemeslných oborů v České republice.

1. Systematicky zapojit řemeslné cechy a profesní organizace do tvorby politik a statistik

Doporučuje se vytvořit stabilní a funkční mechanismus spolupráce mezi státní správou, kraji, školami a řemeslnými cechy. Poznatky těchto organizací představují cenný zdroj aktuálních informací o skutečném stavu jednotlivých řemesel, které oficiální statistiky často nezachycují v dostatečné podrobnosti ani aktuálnosti. Bez jejich zapojení nelze spolehlivě plánovat síť oborů, kapacity škol ani regionální potřeby trhu práce.

2. Posílit praktickou složku odborného vzdělávání a vazbu na reálnou praxi

Z pohledu zaměstnavatelů je klíčové posílení praktického vyučování přímo ve firmách a provozech. Doporučuje se rozvíjet funkční formy duálního vzdělávání, které umožní žákům získat reálné pracovní návyky, odpovědnost a samostatnost již v průběhu studia. Současně je nutné vytvořit takové podmínky, aby účast firem na vzdělávání nebyla spojena s neúměrnou administrativní a finanční zátěží.

3. Zavést a legislativně ukotvit institut mistrovské zkoušky

Obnovení mistrovské zkoušky je dlouhodobým požadavkem řemeslné praxe. Doporučuje se její zavedení jako nástroje profesního růstu, zvyšování kvality a prestiže řemeslných profesí. Mistrovská zkouška by měla sloužit nejen jako doklad vysoké odbornosti, ale také jako motivační prvek pro mladé řemeslníky a nástroj přenosu zkušeností mezi generacemi.

4. Snižit rizika a náklady zaměstnavatelů spojené se zapojením absolventů

Zaměstnavatelé opakovaně upozorňují, že náklady (finanční a zejména časové) na zapracování absolventů představují významnou bariéru jejich zaměstnávání. Doporučuje se proto zaměřit podporu státu a krajů na opatření, která sníží toto riziko – např. prostřednictvím cílených příspěvků na zapracování, sdílených mistrů odborného výcviku nebo metodické podpory malých a středních podniků.

5. Stabilizovat síť škol a učebních oborů v regionech

Doporučuje se, aby kraje při plánování vzdělávací nabídky zohledňovaly nejen počty žáků, ale i dlouhodobé skutečné regionální potřeby v oblasti řemeslných služeb. U specifických a ohrožených řemesel je vhodné zvážit cílenou podporu i při nižších počtech žáků, neboť jejich zánik může vést k dlouhodobé nedostupnosti služeb v regionu.

6. Zlepšit informovanost o ekonomickém potenciálu řemesel

Doporučuje se systematicky komunikovat reálné možnosti profesního a finančního uplatnění v řemeslných oborech směrem k žákům základních škol i jejich rodičům. Praxe potvrzuje, že kvalitní a spolehliví řemeslníci dosahují nadstandardního příjmu a mají stabilní poptávku po své práci, což však není ve veřejném prostoru dostatečně zdůrazňováno.

7. Podporovat dlouhodobou spolupráci škol, firem a obcí

Udržitelný rozvoj řemesel vyžaduje koordinovaný přístup na regionální úrovni. Doporučuje se posílit roli obcí a krajů jako facilitátorů spolupráce mezi školami, zaměstnavateli a profesními organizacemi, se zaměřením na dlouhodobé plánování, nikoli krátkodobá či nahodilá opatření.

Návrh opatření

1. Opatření v gesci MŠMT

1.1 Posílení vazby mezi odborným vzděláváním a praxí

MŠMT by mělo systematicky podporovat modely odborného vzdělávání, které posilují praktickou výuku v reálném pracovním prostředí, zejména:

- rozvoj a metodické ukotvení duálního vzdělávání v učebních oborech,
- vytvoření jednotného rámce spolupráce škol a zaměstnavatelů umožňující firmám spolupodílet se na praktické přípravě žáků,
- snížení administrativní zátěže škol i podniků při zajišťování odborného výcviku mimo školu.

1.2 Aktivní zapojení zaměstnavatelů a cechů do obsahu vzdělávání

Doporučuje se posílit roli zaměstnavatelů, řemeslných cechů a profesních organizací při:

- revizích rámcových vzdělávacích programů,
- definování očekávaných praktických výstupů absolventů jednotlivých řemeslných oborů,
- nastavování standardů odborného výcviku a hodnocení profesní připravenosti žáků.

1.3 Stabilizace sítě učebních oborů

MŠMT by mělo při nastavování pravidel financování zohlednit specifika řemeslných oborů, u nichž:

- jsou nižší počty žáků strukturálním, nikoli dočasným jevem,
- zánik oboru může vést k dlouhodobé regionální nedostupnosti řemeslných služeb.

U těchto oborů je žádoucí umožnit jejich stabilní provoz i při menších třídách, zejména pokud existuje prokazatelná poptávka ze strany praxe.

2. Opatření v gesci MPO

2.1 Zavedení a systémové ukotvení mistrovské zkoušky

MPO by mělo být gestorem zavedení institutu mistrovské zkoušky jako nástroje dalšího profesního rozvoje v řemeslných oborech. Doporučuje se:

- legislativně ukotvit mistrovskou zkoušku v oblasti řemeslného podnikání,
- nastavit její vazbu na živnostenské podnikání a profesní kvalifikace,
- realizovat její obsah a organizaci ve spolupráci s řemeslnými cechy a profesními organizacemi,
- zajistit její vnímání jako standardu odborné kvality a prestiže řemeslných profesí v českém i evropském kontextu.

2.2 Podpora zaměstnavatelů zapojených do přípravy řemeslníků

MPO by mělo vytvářet nástroje ke snížení ekonomických rizik firem spojených se zapojením učňů a absolventů do praxe, zejména:

- cílené příspěvky na zapracování absolventů,
- podporu podniků dlouhodobě zajišťujících odborný výcvik,
- jednoduché a stabilní programy podpory vhodné i pro malé a střední podniky.

2.3 Spolupráce s řemeslnými cechy při sběru dat

Doporučuje se systematicky využívat data shromažďovaná řemeslnými cechy a profesními organizacemi jako doplněk oficiálních statistik, zejména pro:

- sledování vývoje jednotlivých řemeslných oborů,
- identifikaci ohrožených profesí,
- cílení podpůrných opatření a programů MPO.

2.4 Posilování prestiže řemeslného podnikání

MPO by mělo ve spolupráci s dalšími resorty podporovat:

- komunikaci ekonomického významu řemesel,

- prezentaci řemeslného podnikání jako perspektivní a dlouhodobě udržitelné formy obživy,
- šíření příkladů dobré praxe a úspěšných řemeslných podnikatelů.

3. Opatření v gesci krajů

3.1 Strategické plánování sítě škol a oborů

Kraje by měly při plánování vzdělávací nabídky vycházet ze skutečných dlouhodobých regionálních potřeb trhu práce a z poznatků místních zaměstnavatelů a cechů.

3.2 Podpora spolupráce škol a zaměstnavatelů

Kraje by měly vystupovat jako aktivní prostředník mezi školami a podniky a podporovat regionální platformy spolupráce.

3.3 Udržení dostupnosti řemeslných služeb

Řemesla je vhodné vnímat jako součást základní regionální infrastruktury služeb a podporovat jejich udržení i při nižších počtech žáků.

Poznámka k metodice

- MŠMT = počáteční odborné vzdělávání,
- MPO = profesní standardy, podnikání, mistrovská zkouška,
- kraje = územní koordinace a síť škol.

AMSP ČR, leden 2026